

PREŽIVJETI AUTOSTOP

“Nije ona bila luda. Skroz bezveze su je strpali u ludnicu. Njeni matori. Ej, znaš koji su to kreteni bili!” Zazirem od ljudi koji smatraju da su nepravedno poslani u duševnu bolnicu. U filmovima su takvi obično ekstremni luđaci. (Ja imam plan - ako me ikad strpaju u ludnicu priznaću da JESAM luda i mirno čekati da me puste, pretvarajući se da pijem tablete.)

Jelenko mi ne izgleda kao osoba kojoj treba vjerovati. (Cinici bi rekli *Ko da vjeruje čovjeku s takvim imenom.*) Lice mu je stvoreno za potjernice. Mršav je i dugokos. Ima najžuljevitije ruke koje sam ikada vidjela. Umirem od straha a, ipak, vozim se u njegovom autu u koji sam ušla dobrovoljno. “Sreća da sam naišao”, kaže. Nisam baš ubijedena, ali klimam potvrdno.

Drugi autobus jednostavno nije naišao. “Rudari opet blokirali saobraćaj.” “Vozači štrajkuju zbog ukidanja toplog obroka.” “Žene po svoja prava izašle na autocestu.” Ubijajući dosadu i očaj, pokušala sam sebi objasniti zašto cijelu noć sjedim pred zatvorenim motelom čekajući autobus kojeg nema. Rekli su za sat - dva, možda tri, naići će. Mogu se okrijepiti u motelu preko puta, imaju dobru travaricu - povjerio mi je vozač autobusa dok me je izbacivao jer mu je vozilo bogami pretrpano mimo svake mjere. Naivno sam pitala kako pretrpanost nisu primijetili četiri stotine kilometara ranije, kad smo kretali i kad sam plaćala kartu. Rekli su da se ne brinem, da će njegov kolega naići za koji sat. Pošto je vozilo bilo pretrpano švercovanim suhim mesom i cigarama ostali putnici su me uljudno zamolili: “Iziđi, brate, da naske carinik džabe ne matletira. Nije ti zor, ja stigla sad, ja za dva sata. A nama će se meso usmrđiti.”

Bilo je šest ujutro kada se na granici zaustavio prastari mercedes, potpuno šaren (!). Vozač mi se učinio odnekud poznat. (Da nije negdje glumio Džeka Trbosjeka? Pokušavala sam se sjetiti.) Pošto je ovo ujedno i jedini auto koji je naišao u posljednjih tristo trideset i pet minuta, palac mi je, sasvim autonomno od smrznutog razuma poletio u zrak. Ja ne stopiram. NIKAD. Čak ni na moru. Ni od Ploča do Makarske. Po mraku pogotovo ne!

Stao je. Ubacujem torbe i uskačem. Unutra je (u odnosu na vjetrometinu između odavno zatvorenog motela i graničarske kućice) božanski toplo.

Iz zvučnika neki njemački panker urla kako je sinoć eksplozivom slučajno raznio svoju dragu. “Zajebo me bus.” Izborom leksike iznenađujem samu sebe. Ali uobičajeni eufemizmi u ovom mi se trenu čine neumjesnima.

“Sreća da sam naišao”, kaže veselo.

Ovako mršav može biti samo bivši narkoman. Duga kosa bi mu, kad bi je oprao, po svoj prilici bila plava. Primijetio je da zurim u njega pa skrećem pogled.

Brzinom od stotinu dvadeset kilometara na sat udaljavam se od svog dosadašnjeg života. Od bijedne redakcije, umornih fotografa, sujetnih novinara. I urednika, koji se već sedam godina razvodi. Jer sam ja ono drugo pola njegove duše što odvojeno igrom bogova luta svijetom. Jer ga njegova žena tretira kao dijete. Jer naša veza nije puki seks.

Sa retrovizora visi veliki drveni krst, slika Djevice u formatu samoljepljivih sličica Svet životinja i nekakav pseudoafrički suvenir koji ne liči ni na šta posebno. Perje zalijepljeno po krovu ugođaj čini pomalo sablasnim.

Kao da ne sluti moju paranoju, Jelenko čavrlja o kući koju gradi pored Šibenika. Vozio je iz Frankfurta neke stvari dolje, pa se vraća prazan. Odmor mu je proletio, u ponedjeljak radi. A kad je vozio na more, kod Knina je isto pokupio neku ženu kojoj je pobjegao autobus. Tako mu je lakše voziti, ne prispava mu se kad s nekim priča.

Kako li bi kolege iz crne hronike naslovile moj svršetak? Nadahnuto: Palac je odveo u nepovrat; Silovana i/ili spaljena; Policija sliježe ramenima. Ili rutinski Smrtonosni autostop?

On i dalje priča. Znam, pokušava biti simpatičan. Čeka da moja pažnja popusti. Ne smijem zaspati, ponavljam novu mantru. Ne smijem zaspati. Ne smijem zaklopiti oči, koje me peku. A možda bih mogla samo na jedan tren. Osluškivaću pažljivo i otvoriti oči ako čujem da se pomakao.

Tek što sam otpila prvi gutljaj pinakolade na plaži i počela oćijukati s preplanulim Italijanom auto je stao. Rutinska kontrola. Slovenska policija.

Zajedno sa stvarima prislanjaju nas uz nekakav rendgen. Dok me vučjak temeljito njuši u potrazi za

drogom, Jelenko mi smireno šapće: "Ja ne nosim ništa, a ti?"

Tek shvatam: Bože, koji sam ja idiot. Kakvo ubistvo, kakvo silovanje, on je drogu stavio u MOJE stvari. Čujem kako mi se vilice sudaraju u dramatičnim krešendima. Da li se moja karijera, mladost i život ovdje završavaju? Da li će moja mati čitati za koji dan kako je "Ispod zeljanice u ruksaku nađen kilogram heroina!" (ili barem trave)?

Tri šteke cigara koje švercujem za lične potrebe i kao poklon sada mi se čine krajnje bezazlenim a smiješnim moj trud da ih prepakujem u kutije Jadro kekisa. Neizdrživo mi se piški. Čini mi se da stojimo tu već godinama.

Nakon sedamnaest minuta pretresa vraćaju nam pasoše i uz osmijeh žele sretan put. Trudim se da ne zaplačem od olakšanja.

"Dobro je, nisu nas dugo gnjavili."

Nemam snage da mu odgovorim ni čisto konverzacije radi.

"Meni nekad zbog noža prave frku, ali sad ga nisu ni pogledali. Valjda traže samo drogu i eksploziv."

"Noža?", pitam radoznalo.

"Ma da, imam ja taj neki lovački nož, ma bezveze, samo izgleda opako (našalio se) pa me uvijek zapitkuju..."

"Naravno, čovjek mora imati nož u autu iz praktičnih razloga", kažem. U džepu stežem svoj švicarski nožić. U najgorem slučaju mogu se odbraniti turpijom, makazicama, nožićem dugim 4 cm, minijaturnom pincetom ili čačkalicom za zube...

Neko vrijeme se vozimo šuteći. Slušamo "njegov omiljeni CD". Ne usuđujem se prigovoriti psihodeličnim paroksizmima strasti u koje vokal povremeno zapada. Iscrpljena smrzavanjem, strahom i muzikom, opet tonem u san.

Miris kafe me (kao u kakvoj reklami) budi mnogo sati kasnije. Dan je. Stojimo pred jednom od kafana u koje se svraća radi WC-a. Na pretincu za rukavice (Zašto se onaj pretinac u autu uopšte tako zove? Ne poznajem nikoga ko u njemu drži rukavice. Kasete, kondome, viledu - to da, ali niko rukavice. Ne poznajem čak ni mnogo ljudi koji koriste riječ pretinac.) je plastična čaša s kafom i pored nje, na papirnoj salveti - kolač od višanja. Okrećem se prema Jelenku. Rukama je obgrlio volan, glavu naslonio na rame i posmatra me. Kaže da već neko vrijeme sjedi tako čekajući da se probudim. Žena u meni iskreno je ganuta.

Kafu i kolač (vrlo neženstveno) smažem za pet minuta i nastavljamo put. Već sam prilično sigurna da me ne namjerava ubiti. Opuštam se. Razgovor s njim začudo je ugodan.

Priča mi kako se odvikao. Nikad nije bio na igli (ima hemofobiju pa je bilo nepraktično onesvješćivati se svaki put kada se ubode), već na tabletama. Onda je počeo raditi kao kovač - potkiva konje, a oni osjete kad nisi O.K. To mu je pomoglo. Izabrao je konje.

Bivšoj djevojci su roditelji zabranili da ga viđa i dok "kriza ne prođe" sklonili su je na neku psihijatrijsku kliniku, što je nju potpuno slomilo. Naravno, "nije bila luda", ponovio mi je...

I nastavlja da mi priča o očevoj smrti. Djetinjstvu uz "starce gastarbajtere." Ljubavi prema moru...

Ja (iznenađujući opet samu sebe) pričam o svom životu. Potpuno nepoznatom čovjeku pričam o vezi koja me je godinama izjedala kao pantljičara. Pričam mu o bijegu od daljeg ponižavanja. O odluci da prestanem pisati za novine. I da ih prestanem čitati. Da krenem ispočetka.

Predveče stižemo u Frankfurt. Stajemo pred kućom mojih prijatelja, iznosi mi torbe iz auta. Odlazi prije nego što oni siđu po mene. Ostavlja mi broj, moli da se ponekad javim i da ljetos svakako navratim do Šibenika.

Kažem da hoću, ali znam da lažem. Pobijediće moja malograđanština. Čim zaboravim kako je drag i zanimljiv, neću htjeti da se viđam s tako nekim tipom.

Od mog prvog i posljednjeg autostopa prošla je cijela vječnost. Kada sam stigla u Frankfurt, ispričala sam prijateljima kako me je "autobus ostavio na cjedilu" a ja "došla autostopom s nekim skroz finim momkom" i... to je bilo sve. Zagubila sam broj koji mi je dao, a Šibenik mi nekako ljeti uopšte nije bio usput. Već mjesecima na Jelenka nisam ni pomislila. Sve do jutros.

Sjedila sam za računarom, uređujući novi broj novina. Bivši urednik je nakon duže kreativne krize

(kako je pisalo u ostavci) napustio posao i otišao u diplomaciju. S ljetovanja nam je redovno slao razglednice, koje su potpisivali on i supruga, a crtale njihove kćerkice. Dok sam pokušavala da se rashladim kombinovanom metodom ledena limunada - ventilator - propuh, pažnju mi je privukao naizgled bezlični tekstić nekog novinara volontera. Tridesetdevetogodišnji J.K., pisalo je, pronađen je jučer mrtav u blizini Karlovca. Policija pretpostavlja da je motiv bila pljačka, a počinitelj nepoznati autostoper kojeg je nesretni J.K. primio u vozilo marke mercedes, registracijskih oznaka F-BR-107. Naslonila sam se u fotelji, neugodno vlažnoj od znoja, i zaklopila oči na tren, smišljajući naslov.